

רבינו יוסף קארו זי"ע
בעל מחבר ספר "שולחן ערוך"
נפטר בעיר קייאניא י"ד
י"ג ניסן שנת ת"א שנת ה'ת"ק
ז"ע מנחת חנוך
(שם אביו ר' אפרים ד"ר)

המשך סימן שיט – דין הבורר בשבת

משה שואל מחבירו "יעקב": אתה רוצה להיות "בן עולם הבא"? אורת חיים היומיו לימוד שולחן ערוך אורת חיים לכל השנה - עמוד אחד ליום

רבינו משה אלשיך זי"ע
בעל מחבר ספר "דמיו"א"
נפטר בעיר קייאניא י"ד
י"ח אייר שנת ת"א שנת ה'ת"ק
ז"ע מנחת חנוך
(שם אביו ר' ישראל ד"ר)

"יעקב" משיבו: איזה סוג שאלה, זה ששאלת עכשיו?
כאלו היתה שואל אותי אם אני רוצה לחיות, כאלו היה שייך אחרת
איזה טיפוש בעולם היה משיב לך בשלילי?

קודם הלימוד יאמר: הגני רוצה ללמוד. גני שיבאני הפלמוד לידי מעשה. ולידי מדות ושרות. ולידי ידועת התורה.
נחריני עושה לשם יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה בשם יהוה ובשם אדני מתנחדים יאהרונה"י
על ידי הנעלים ברחליו ורחימו ביחודא שלים בשם כל ישראל.

- י. יין או מים שהם צלולים מותר לסננן במשמרת. הגה: ואף על פי שיש בו קסמין דקין הואיל וראויין לשתות בלאו הכי (סמ"ג). אבל בסודר מים אסור משום ליבון ויין ושאר משקין מותר ואם הם עכורים בין מים בין יין אסור לסננן ולהרמב"ם במשמרת אסור ואפילו מים ויין צלולים ואפילו בסודרים לא התירו אלא בצלולין אבל לא בעכורים ויין מגתו כל זמן שהוא תוסס (פירוש שנראה כרותח) טורף הבית בשמריה ונותן לתוך הסודר:
- יא. כשמסננין היין בסודר צריך לזוהר שלא יעשה גומא (בסודר) לקבל היין משום שינוי:
- יב. כל מקום שמותר לסנן יין בסודר מותר לסננו בכפיפה מצרית (פירוש קופה שעושים מן הגומא וממיני ערבה) וזוהר שלא יגביה הכפיפה משולי הכלי טפח משום שינוי:
- יג. כלי שמעריין (פירוש שמריקין) בו יין מהחבית לא יתן בפיו קשין וקסמין בחזקה שאין לך מסנת גדולה מזה:
- יד. מותר לערות בנחת מכלי לחבירו ובלבד שיזוהר שכשיפסוק הקילוח ומתחילים לירד נצוצות קטנות הנשופות באחרונה מתוך הפסולת יפסיק ויניחם עם השמרים שאם לא יעשה כן הני ניצוצות מוכחי שהוא בורר. (מותר להגביה החבית על איזה דבר כדי שיקלח ממנו היין היטב (רוקם הלכות יוס טו וזית יוסף):
- טו. מסנת שנתן בה חרדל לסננו מותר ליתן בה ביצה אף על פי שהחלמון יורד למטה עם החרדל והחלבון נשאר למעלה:
- טז. מים שיש בהם תולעים מותר לשתותן על ידי מפה בשבת דלא שייך בורר ומשמר אלא במתקן הענין קודם אכילה או שתיה אבל אם בשעת שתיה מעכב את הפסולת שלא יכנס לתוך פיו אין זה מעין מלאכה ומותר:
- יז. המחבץ (פירוש שמוציא חמאה מן החלב) תולדת בורר הוא לפיכך אף על פי שנתנים שומשמים ואגוזים לדבש לא יחבצם בידו (עיין לקמן סימן ש"מ סעיף י"א). הגה: הרוק ברוח בשבת והרוח מפזר הרוק חייב משום זורה (מהרי"ל נפש אור זרוע וירושלמי פרק כלל גדול):

- ג. היו לפניו שני מיני אוכלים מעורבים בורר אחד מאחד ומניח (השני כדי) לאכול מיד. הגה: ושני מיני דגים מיקרי שני מיני אוכלים ואסור לבורר אחד מחבירו אלא בידו כדי לאכלן מיד אף על פי שהחתיכות גדולות וכל אחת נכרת בפני עצמה אבל כל שהוא מין אחד אף על פי שבורר חתיכות גדולות מתוך קטנות לא מיקרי ברירה ואפילו היו שני מינים ובורר משניהם ביחד הגדולות מתוך הקטנות או להיפך שרי הואיל ואינו בורר מין אחד מתוך חבירו (מחומם טען סימן כ"ו). ואם בירר והניח לאחר זמן אפילו לבו ביום כגון שביירר שחרית לאכול בין הערבים חייב:
- ד. הבורר פסולת מתוך אוכל אפילו בידו אחת חייב. הגה: ואפילו האוכל מרובה ויש יותר טורח בברירת האוכל אפילו הכי לא יברר הפסולת אפילו כדי לאכול לאלתר (זית יוסף):
- ה. הבורר תורמוסין מתוך פסולת שלהם חייב מפני שהפסולת שלהם ממתקת אותם כשישלקו אותו עמהם ונמצא כבורר פסולת מתוך אוכל וחייב:
- ו. אין מולטין מלילות אלא מולל בשינוי מעט בראשי אצבעותיו. הגה: ואף על פי שמפרק האוכל מתוך השבלים הואיל ואינו מפרק רק כלאחר יד כדי לאכול שרי ויש מחמירין (מכלי ור"ן פרק קמא דיוס טו) ולכן אסור לפרק האגוזים לזים או אגוזים גדולים מתוך קליפתן הירוקה (מהרי"ל) וטוב להחמיר מאחר דיכול לאכלן כך בלא פירוק:
- ז. היו לו מלילות מערב שבת לא ינפה בקנון (ופירש רש"י כלי שראשו אחד רחב והשני עשוי כמין מרזב ונותנין הקטניות בראשו הרחב ומנענע האוכל ומתגלגל דרך המרזב והפסולת נשאר בכלי) ותמחויו (פירוש קערה גדולה) ולא בשתי ידיו אלא מנפה בידו אחת בכל כחו:
- ח. אין שורין את הכרשינין (פירש הערוך ויצ"ה בלע"ז) דהיינו שמציף מים עליהם בכלי כדי להסיר הפסולת ולא שפין אותן ביד כדי להסיר הפסולת דהוה ליה כבורר אבל נותנן בכברה אף על פי שנופל הפסולת דרך נקבי הכברה:
- ט. משמרת אפילו תלויה מערב שבת אסור ליתן בה שמרים אבל אם נתן בה שמרים מערב שבת מותר ליתן עליהם מים כדי שיחזרו צלולים לזוב:

סיבדנו את סדר השולחן ערוך אורח חיים לשנה – עמוד אחד ליום. ובסדר הזה יאמר כל אורח חיים שנה בשנה. ובזה תמלא די מחסורו אשר יחסר לו דבר יום ביומו. וינפה להיות "בן עולם הבא". גא לפרסם לכל הידידים ובפתי פגסיות ובבתי מדרשות לזכות את הרבים לעילוי נשמות הקרובים. וזה יהיה זכות היותר גדול. וכל המנפה את הרבים זוכה לזנים צדיקים.